

unicef

for alle verdens børn

Giv din stemme til børnene

UNICEF Danmarks valgmanifest

Den Danske UNICEF Fond
Rentemestervej 62, DK-2400 København NV
(+45) 35 27 38 00 / unicef@unicef.dk

unicef

Indhold

Tre grundprincipper for et godt børneliv	06
Trivsel i skolen	08
Børneinddragelse i politikudvikling	10
Børn i klimakrisen	12
Børns digitale liv	14
Inkorporering af FN's Børnekonvention	16

Giv din stemme til børnene
UNICEF Danmarks valgmanifest

Den Danske UNICEF Fond
Rentemestervej 62
DK-2400 København NV

Telefon: (+45) 35 27 38 00
Hjemmeside: www.unicef.dk
E-mail: unicef@unicef.dk

Forsidefoto ©UNICEF 2022

Indledning

Danmark skal være verdens bedste land at være barn i. 🏆

Som et af de mest velstående lande i verden har vi alle forudsætninger for at skabe gode børneliv, men vi har indrettet et samfund, som ikke er tilstrækkeligt børnevenligt. Alt for mange børn er i alvorlig mistrivsel og føler sig ensomme. Det halter med reel og seriøs børneinddragelse. Negativ adfærd og hadefuld tale online påvirker børns normer og sociale samvær. Og klimaforandringerne bekymrer flere og flere børn og kalder på handling - både for børn i Danmark og for børn i andre lande.

Hvis vi skal skabe positiv forandring, kræver det, at vi sætter barnet i centrum, lytter til børn og inddrager dem i beslutninger, der vedrører dem. Men det er vi som samfund ikke gode nok til i dag. Eksempelvis oplever halvdelen af alle børn og unge i 6.-10. klasse i Danmark, at politikerne ikke lytter til børn og unges holdninger.¹ Vi har brug for et børnesyn, der anerkender børn som ligeværdige og kompetente medborgere med egne rettigheder. Et børnesyn, der gennemsyrrer alle indsatser i børns hverdag og i de politiske beslutninger, der sætter rammerne for et godt børneliv.

Det forestående folketingsvalg er en unik mulighed for at lytte til børn og diskutere mulige løsninger for og med børn i Danmark. I UNICEF Danmark håber vi, at valget bliver et børnevalg. Derfor har vi lavet et valgmanifest til politikerne på Christiansborg, der indeholder 15 konkrete politiske forslag, som kan styrke børns rettigheder.

Forslagene er en åben invitation til en seriøs politisk samtale om, hvordan vi skaber et mere børnevenligt samfund.

Susanne Dahl

Generalsekretær i UNICEF Danmark

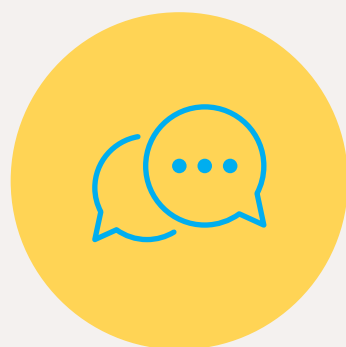

UNICEF Danmarks tre grundprincipper for et godt børneliv

Alle børn i Danmark skal have et godt og trygt liv.

Med udgangspunkt i FN's Børnekonvention har vi i forbindelse med folketingsvalget 2022 opsat tre grundprincipper som bør være pejlemærker for den kommende og efterfølgende valgperiode, nemlig *inddragelse*, *investering* og *implementering*.

Læs mere om de tre grundprincipper på næste side.

Inddragelse

+

Investering

+

Implementering

Princip 1 – *Inddragelse*

Børn har ret til at blive lyttet til og involveret i de beslutninger, som vedrører dem. Det gælder i både lokal og national politikudvikling, i skole- og fritidsliv og i egne sociale sager. Vi har som samfund pligt til at tage hensyn til det enkelte barns bedste interesse, og vurdere konsekvenserne af politiske beslutninger for børns liv. Det er afgørende, at politikerne ikke bare lytter til børns holdninger, håb og bekymringer, men i lige så høj grad sikrer gode rammer for, at børn kan få indflydelse.

Princip 2 – *Investering*

Hvis Danmark skal være verdens bedste land at være barn i, er det nødvendigt, at vi investerer massivt i børn – særligt i forebyggende indsatser i skolen, sociale tilbud, fritidstilbud og i samarbejdet med familier og andre omsorgspersoner. Vi skal ikke kun sætte ind, når det er gået galt – men inden det går galt. Det er en klog investering, ikke bare for barnet men for hele samfundet. Princippet om at investere, før katastrofer rammer, eller problemerne vokser sig store, gælder også, når der kigges ud over Danmarks grænser. Det er derfor vigtigt, at Danmark fastholder de 0,7 % af BNI og anvender midlerne til formålet.

Princip 3 – *Implementering*

Børns rettigheder skal i langt højere grad implementeres i lovgivning og i praksis. Politikerne skal sikre, at børns rettigheder bliver retningsanvisende for al ny lovgivning lokalt såvel som national, og de skal fremme et stærkere grundlag for domstolene til at beskytte børns rettigheder. Endelig skal voksne, der arbejder med børn til hverdag, i langt højere grad anvende et rettighedsbaseret børnesyn. Så hensynet til børns rettigheder udgør rammen om de daglige skøn, der foretages omkring børns hverdagsliv, og så børns perspektiver bliver anerkendt og inddraget.

Trivsel i skolen

Det går den forkerte vej med børns trivsel i skolen.

Undersøgelser viser, at hvert femte barn i udskoling ikke kan lide at gå i skole,² og knap halvdelen af eleverne i 9. klasse føler sig tit eller altid pressede af skolearbejde.³ Og selvom mange skoler har sat massivt ind for at skabe bedre trivsel oplever cirka et ud af ti børn i 4.-9. klasse stadig at blive mobbet jævnligt.⁴

Der er behov for at styrke arbejdet med børns rettigheder, hvis vi skal forbedre trivslen hos børn. Det kræver kompetente voksne, der arbejder med at fremme sunde fællesskaber, klæder eleverne på med viden om deres rettigheder og gør dem i stand til at sige til og fra, når egne eller andres grænser overskrides. Desværre viser undersøgelser, at det halter med kendskabet til og efterlevelsen af rettighederne i skolen. Blot 42 procent af børn i 6.-10. klasse kan nævne en rettighed, når vi spørger dem, hvilke rettigheder de kan komme i tanke om. Og kun 55 procent mener, at de lærer at respektere hinandens rettigheder i skolen.

Undersøgelser peger også på, at der er behov for at styrke meningsfuld børneinddragelse i skolerne. Eksempelvis oplever under halvdelen af eleverne i 6.-10 klasse, at de voksne i skolen lytter til elevrådet.⁵ Og blot 15 procent af landets elevråd er klar over, at de har ret til at udpege to elever til at deltage i skolens arbejde med undervisningsmiljøet.⁶

UNICEF Danmark anbefaler, *at ...*

-
børns rettigheder og børneinddragelse bliver en central del af undervisningen i læreruddannelsen. Lærerne skal have kompetencer til at tilrettelægge en inddragende undervisning og skoledag ud fra det enkelte barns perspektiv.
-
 alle skoler får **obligatoriske undervisningsmiljørepræsentanter** blandt eleverne på skolen. Elevrepræsentanterne skal klædes på med viden om, hvordan man sikrer et godt skolemiljø og samarbejder med ledelsen og lærerne om at understøtte det bedst mulige undervisningsmiljø.
-
elevrådenes rolle og indflydelse i skolebestyrelserne bliver styrket, så samarbejdet bliver mere ligeværdigt, meningsfuldt og anerkendende.

Børneinddragelse i politikudvikling

Børn har ret til at blive hørt og få medindflydelse på forhold med betydning for deres liv og hverdag.

Eksempelvis indenfor skole, sundhed og trivsel, fritidsliv, klima og digitale udfordringer. Børn og unge bekymrer sig om verdens og samfundets udvikling, men oplever i ringe grad at blive taget med på råd af politikere.⁷

Den manglende inddragelse er uhensigtsmæssig, for børn og unge har unikke hverdagserfaringer og ofte relevante perspektiver på eksisterende problemer. Deres input er nødvendige bidrag for at øge kvaliteten og effekten af offentlige processer, indsatser og ydelser. Dertil kommer, at børneinddragelse styrker børns stemme, medborgerskab og demokratiske engagement.

Men blot at lytte til børn er uambitiøst. At give behørig vægt til børns synspunkter kræver reel forandring.⁸ Det betyder, at voksne, der faciliterer politikudvikling med børn og unge, skal være kompetente til at skabe meningsfuld inddragelse, inkluderende og tryk deltagelse og tydelige rammer for, hvilke beslutninger børn og unge kan påvirke.

UNICEF Danmark anbefaler, *at ...*

- **understøtte og fremme tiltag**, der styrker kompetencer til meningsfuld og systematisk børneinddragelse blandt voksne, der udvikler politik sammen med børn og unge. Både på nationalt, kommunalt og lokalt niveau, eksempelvis i daginstitutioner og skoler.
- **børne- og ungeråd gøres lovpligtige** i alle kommuner. Rådene skal fremme bred repræsentation på tværs af blandt andet køn, etnicitet og bopæl.
- **monitorere og evaluere**, hvorvidt børn og unge er blevet meningsfuldt inddraget i alle lovforslag, der påvirker børns rettigheder.

Børn i klimakrisen

Klimakrisen er her – og det er børnene, der står forrest, når den rammer.

Klimaforandringerne er utvetydigt det problem, som flest børn i Danmark mener, det haster med at løse både internationalt og herhjemme. To ud af tre børn synes, at verdens ledere gør for lidt for at passe på klimaet, og en femtedel mener slet ikke, at verdens ledere gør noget.⁹ Alle børn på alle kontinenter er i dag udsat for hyppigere, mere intense og mere destruktive farer som følge af klimaforandringerne.

Omtrent 1 milliard børn i verden er ekstremt truede af klimaforandringerne, fordi de i forvejen lever under skrøbelige forhold. Og børn risikerer at blive endnu mere pressede, hvis en klimakatastrofe rammer og vanskeliggør deres adgang til basale rettigheder som rent vand, uddannelse, beskyttelse og sundhedsydelser yderligere. Derfor er klimakrisen i den grad en børnerettighedskrise.

Også i Danmark oplever børn og unge, at klimaet forandrer sig, og mange er stærkt bekymrede for udviklingen globalt. Hos nogle børn udmønter det sig i decideret klimaskam og/eller klimaangst. Det er imidlertid voksnes ansvar at have blik for og handle på børnenes bekymringer, som er mere end velbegrundede.

UNICEF Danmark anbefaler, *at ...*

- **øge tempoet** i den grønne omstilling og arbejde målrettet mod at opfylde Paris-aftalen med henblik på at beskytte alle børn mod klimakrisen.
- **alle børn bliver forberedt** og får færdigheder til at tilpasse sig klimakrisen.
- **prioritere børn**, når der afsættes ressourcer til klimaindsatser og klimatilpasning. Der er blandt andet brug for mere udviklingsbistand, der er øremærket klimatilpasning.

Børns digitale liv

Digitale medier, platforme og spil er i dag en integreret del af børn og unges hverdag, men de er ikke altid børnevenlige.

De er i høj grad digitale markedspladser, hvor børn og unges opmærksomhed er til salg, hvor negative sociale normer og kulturer blomstrer ureguleret, og hvor børns rettigheder er under pres. Eksempelvis har fire ud af ti børn og unge i Danmark mellem 9-17 år inden for det seneste år oplevet at blive udsat for en digital krænkelse,¹⁰ og 29 procent af børn og unge i 6.-10. klasse har ikke lyst til at dele deres holdninger på sociale medier på grund af den hårde tone.¹¹

På trods af de åbenlyse udfordringer foregår mange børn og unges onlineliv og færden i dag uden trygge rammer eller vejledning fra voksne. De voksnes manglende viden og/eller interesse¹² fører til, at nogle børn ikke oplever, at de kan få hjælp, hvis de kommer galt afsted på nettet. Eksempelvis har størstedelen af de børn og unge, der har oplevet en digital krænkelse, ikke fortalt det til en forælder eller anden voksen.

Børn og unges rettigheder gælder også online – og der er behov for et styrket politisk fokus, klarere lovgivningsmæssige rammer og et nationalt kompetenceløft af de professionelle voksne, som skal være med til at danne børn og unge i deres digitale liv.

UNICEF Danmark anbefaler, *at ...*

- ↪ **børns digitale dannelse og rettigheder** indarbejdes som en central del af lærer- og pædagoguddannelserne. Fagpersoner skal være bedre klædt på med viden om og kompetencer til at skabe trygge rammer om børns digitale liv.
- ↪ der etableres en **ny myndighed med kompetencer, ressourcer og mandat** til at koordinere lovgivning, policy og handleplaner til at beskytte børn og unge online på tværs af relevante ressortområder og sektorer.
- ↪ børn skal beskyttes bedre online gennem **strammere regulering**. Det gælder bl.a. regulering af mikrotransaktioner i gaming målrettet børn og aldersverifikation på internettet.

Inkorporering af FN's Børnekonvention

Danmark skal være et samfund, der respekterer børn og unge som selvstændige individer med egne rettigheder og meninger.

De vigtigste pejlemærker for at skabe gode børneliv bør være at sætte barnets bedste først, beskytte børn mod overgreb og inddrage barnets perspektiver. Det er præcis de grundlæggende principper i FN's Børnekonvention.

Selv om vi på mange områder har gjort fremskridt, er Børnekonventionens principper og ånd endnu ikke slået tilstrækkeligt igennem i Danmark. Vi ser stadig mangelfuld inddragelse af og respekt for børns perspektiver på områder, hvor voksne træffer vigtige beslutninger om børns liv. Blandt andet i socialsager¹³ og i politikudvikling på betydningsfulde områder for børn såsom klima, skole, fritid, mental sundhed og trivsel.¹⁴ Derudover er børns kendskab til egne rettigheder lavt – 43 procent af børn i 6.-10. klasse kender ikke Børnekonventionen.¹⁵

UNICEF Danmark er på linje med FN's Børnekomité¹⁶ bekymret over, at konventionen kun i meget begrænset omfang anvendes af retsinstanser, myndigheder og administrative beslutningsorganer. Det på trods af en række tiltag for børns retssikkerhed.¹⁷ For at børn virkelig kan anerkendes og behandles som rettighedshavere, skal stater kunne stilles til ansvar for svigt og overgreb. Inkorporering af FN's Børnekonventionen vil bidrage til at styrke beskyttelsen af børns rettigheder samt udbrede forståelsen af de grundlæggende principper og de enkelte bestemmelser i konventionen både herhjemme og i Danmarks internationale samarbejde.

UNICEF Danmark anbefaler, *at ...*

- ↘ **FN's Børnekonvention inkorporeres fuldt** i national lovgivning. Læs artiklerne i konventionen [her](#).
- ↘ der udvikles **en handleplan** for implementering og mainstreaming af børns rettigheder på tværs af politikområder og i forvaltningspraksis.
- ↘ det gøres lovpligtigt at foretage en **konsekvensvurdering for børns rettigheder** af alle nye lovforslag på tværs af ressortområder.

Slutnoter

- 1 Epinion for UNICEF, 2021: *Børnenes Kampdag 2021*
- 2 LEGO Fonden og Tænketanken Mandag Morgen, 2021: *Det gode børneliv – ifølge børnene*
- 3 Børns Vilkår, 2020: *Skolen og det trygge klassemiljø*
- 4 Børns Vilkår og TrygFonden, 2020: *Svigt af børn i Danmark*
- 5 Kantar for Institut for Menneskerettigheder og UNICEF Danmark, 2021: *Børns kendskab til menneskerettigheder og Børnekonventionen 2021*
- 6 Danske Skoleelever og Skole og Forældre, 2019: *Kun en ud af ti folkeskoler vælger undervisningsmiljørepræsentant blandt eleverne*
- 7 Epinion for UNICEF, 2021: *Børnenes Kampdag 2021*
- 8 FNs Børnekomité, 2003: *General Comment no. 5*
- 9 Epinion for UNICEF, 2021: *Børnenes kampdag 2021*
- 10 Red Barnet og Rambøll, 2021: *Børn og unges oplevelser med digitale krænkelse*
- 11 Kantar for Institut for Menneskerettigheder og UNICEF Danmark, 2021: *Børns kendskab til menneskerettigheder og Børnekonventionen 2021*
- 12 Børns Vilkår, Medierådet for Børn og Unge og TrygFonden, 2019: *Skolebørns liv med digitale medier hjemme og i skolen*
- 13 Ankestyrelsen, 2022: *Børnesagsbarometeret 2020-2022*
Epinion for UNICEF, 2021: *Børnenes kampdag 2021* og *Oxford Research for Børnerådet, 2021: Hør godt efter!*
- 14 Kantar for Institut for Menneskerettigheder og UNICEF Danmark, 2021: *Børns kendskab til menneskerettigheder og Børnekonventionen 2021*
- 16 FNs Børnekomité, 2017: *Concluding observations on the fifth periodic report of Denmark*
- 17 Bl.a. tilslutning til børnekomitéens klageinstans, et børnekontor ved ombudsmanden og en klageinstans mod mobning.

For yderligere info om valgmanifestet,
kontakt:

Cecilia Decara
National chef i UNICEF Danmark
(+45) 54 33 44 20
cdecara@unicef.dk

UNICEF er dén organisation, som alle verdens lande har sat i spidsen til at sørge for, at børn overlever og klarer sig i livet.

Gennem 75 år har vi vist resultater, så flere børn i dag overlever, får en uddannelse og kan vokse op i sikkerhed. Vi bygger bro mellem akut og langsigtet bæredygtig hjælp.

Lokalt og globalt.

